

UNIVERZITET U NOVOM SADU

Asocijacija centara za interdisciplinarne i multidisciplinarne studije
i razvojna istraživanja za potrebe privrede – ACIMSI

EVROPSKI MASTER U OBLASTI PRAVA DETETA EUROPEAN MASTER IN CHILDREN'S RIGHTS - EMCR -

Opšti podaci

EMCR je interdisciplinarni program jednogodišnjih Master studija koji se bavi različitim aspektima detinjstva shvaćenog kao sociokulturni konstrukt, a posebno teorijskim i primenjenim aspektima prava deteta. Ovaj koherentni a istovremeno fleksibilni program napravljen je tako da onima koji rade u službama koje se bave decom (u državnom i nevladinom sektoru), istraživačima i ostalima koji se bave pravima deteta, pruži priliku da se upoznaju sa savremenim pogledima na detinjstvo i da ih primene u svojim istraživanjima i stručnoj praksi.

EMCR je studijski program zasnovan na istraživanjima koja posmatraju i poštuju decu kao društvene subjekte sa sopstvenim stavovima, znanjem i interesima. Štaviše, univerziteti koji učestvuju u ovom programu teže da artikulišu i nadograđuju iskustva vanakademske organizacije koje se bave decom s ciljem pružanja podrške praksi vezanoj za prava deteta koja je u skladu s takvim stavovima. Naglašavajući aktivno i efektivno učešće dece u svim oblastima njihovog života u skladu s njihovim razvojnim mogućnostima, ovaj studijski program zahteva i podstiče aktivnu ulogu studenata u procesu učenja.

Program se bavi opštim pitanjima relevantnim za detinjstvo i prava deteta, u evropskim okvirima ali i izvan njih. Značajna odlika ovog programa je njegova otvorenost za regionalna i lokalna pitanja i iskustva, kao važan način promovisanja plodne međunarodne saradnje.

Ovaj studijski program je projekat Evropske mreže mastera u oblasti prava deteta (European Network of Masters in Children's Rights – ENMCR) osnovane 2004 od strane pet univerziteta iz EU. Do jula 2007, 24 univerziteta i istraživačka instituta pridružilo se ovoj mreži, koja neprekidno raste.

Program se sastoji iz četiri kursa, od kojih se tri realizuju u prvom, a jedan u drugom semestru. Prva dva kursa su jednaka na svim univerzitetima u mreži, dok se druga dva razlikuju zavisno od akademskih i praktičnih potreba lokalnih partnera. U drugom semestru predviđena je i izdara Master teze. Prva četiri kursa nose po 10 ESPB, a Master teza 20.

Zvanični zajednički jezik na kome se odvija nastava je engleski. Zavisno od lokalnih prilika i potreba, u komunikaciji i literaturi se mogu koristiti i drugi jezici.

Ciljevi programa:

- Izaći u susret društvenoj potrebi za stručnjacima različitih profila specijalizovanim u oblasti prava deteta.
- Izaći u susret pravnom i moralnom zahtevu za uvažavanjem najboljeg interesa deteta na nivou politike i ostvarivanja prava.
- Osposobiti i motivisati pojedince, institucije i organizacije svih nivoa u različitim sektorima društva, da u svom profesionalnom radu uzimaju u obzir interese, znanja, stavove i prava dece.
- Podići opšti nivo poznavanja i razumevanja prava deteta, i, posebno, složenih odnosa između zaštitnih i participativnih prava definisanih u Konvenciji o pravima deteta UN.

- Podstaci učešće većeg broja stručnjaka u procesu podizanja svesti i širenja informacija o pravima deteta i tako uticati na unapređenje prakse ostvarivanja prava dece u svim oblastima njihovog života.

Ishodi programa

Ovaj program će osposobiti učesnike da:

- Upoznaju i razumeju značenje prava deteta u svim relevantnim oblastima
- Razumeju različite teorije o detetu i detinjstvu i primene ih u svom profesionalnom radu
- Upoznaju i razumeju Konvenciju o pravima deteta UN i njene implikacije za sopstvenu praksu
- Koriste stečena metodološka znanja i analitičke veštine da identifikuju oblasti i probleme bitne za ostvarivanje prava deteta
- Kritički analiziraju te oblasti i probleme sa različitih tačaka gledišta, uzimajući u obzir tačke gledišta dece
- Povezuju ta različita gledišta sa širim aspektima prava deteta: istorijskim, društvenim, kulturnim, političkim, geografskim i ekonomskim
- Promovišu i brane prava deteta u stručnoj i široj javnosti, uključujući i predlaganje odgovarajućih mera za njihovo ostvarivanje i unapređivanje na lokalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou.

Struktura programa:

EMCR program uključuje sledeće partnere:

- FU Berlin
- INA Berlin
- Pravni fakultet Univerziteta Union, Beograd
- Univerzitet u Novom Sadu
- Centar za prava deteta, Beograd
- Moldova State University, Kišinjev
- Institute of education, University of London
- University Babes-Bolyai, Kluž, Rumunija
- A.I.Cuza University, Jaši, Rumunija

Vrsta studija:

Diplomske akademske studije – Master (u trajanju od jedne godine = 60 ESPB).

Akademski naziv:

Diplomirani student dobija akademski naziv:

Diplomirani multidisciplinarni stručnjak u oblasti dečjih prava.

Uslovi za upis na studijski program:

Završene Osnovne akademske studije (240 ESPB) iz oblasti Društvenih ili Humanističkih nauka.

Znanje engleskog jezika.

Uslovi za prelazak sa drugih srodnih studijskih programa:

Nije predviđena mogućnost prelaska, jer nema srodnih studijskih programa.

Način izbora predmeta sa drugih studijskih programa:

Nije predviđena mogućnost izbora, jer nema srodnih studijskih programa.

KURIKULUM

NIVO STUDIJA: DRUGI (MASTER)

Raspored kurseva po semestrima:

Semestar	Naziv kursa	nedeljni broj časova	ESPB
I /zimski/	Studije detinjstva i prava deteta	4	10
	Metode i tehnike istraživanja detinjstva i prava deteta	4	10
	Posebna prava deteta	4	10
Ukupni nedeljni broj časova		12	
Ukupno ESPB u semestru			30
Semestar	Naziv kursa	Nedeljni broj časova	ECTS
II /letnji/	Detinjstvo u multikulturnom kontekstu	4	10
	Priprema i izrada master teze		20
Ukupan nedeljni broj časova		4	
Ukupno ESPB u semestru			30
Ukupno ESPB			60

KURSEVI

1. NAZIV KURSA: STUDIJE DETINJSTVA I PRAVA DETETA

2. NASTAVNIK: prof. dr Smiljka Tomanović

3. NIVO KURSA: Drugi - Master

4. TIP KURSA: obavezni

5. SEMESTAR: prvi

6. BROJ KREDITA: 10 ESPB

7. USLOVI ZA POHAĐANJE:

8. CILJEVI KURSA:

Upoznavanje studenata sa:

- detinjstvom kao društvenim konstruktom i njegovim značajem za prava deteta;
- stanjem detinjstva u savremenom svetu – kontekstualizacija detinjstva u globalnom svetu;
- teorijama, istraživačkim pristupima i rezultatima uporednih socioloških istraživanja detinjstva
- teorijama i pristupima pravima deteta.

Obučavanje studenata da:

- razviju sposobnosti za holističko razumevanje detinjstva i prava deteta
- razviju sposobnosti i veštine za aktivni pristup rekonstrukciji ideje i prakse detinjstva u svojim sredinama

9. ISHODI UČENJA:

Na kraju ovog kursa od studenata se očekuje da budu sposobni da:

- razumeju društvenu realnost dece kao i da analiziraju i lociraju prava dece u njihovom istorijskom, društvenom, kulturnom i ekonomskom kontekstu
- shvate status prava deteta u globalnom sistemu ljudskih prava;
- identifikuju ključne aktere i pitanja u međunarodnoj promociji prava deteta

10. KRATKI OPIS PROGRAMA

- Detinjstvo kao društveni konstrukt
- Nastanak moderne ideje i prakse detinjstva
- Teorijski pristupi istraživanju detinjstva
- Stanje savremenog detinjstva
- Prava deteta u globalnom sistemu ljudskih prava
- Deca u Srbiji: od zaštite do prava

11. **METODOLOGIJA RADA NA KURSU:** predavanja, interaktivne sesije, panel diskusije

12. **BROJ ČASOVA:** 4 časa nedeljno

13. **ZADACI STUDENATA:** učešće i aktivan doprinos na predavanjima i u panel diskusijama, pisani rad do 5000 reči

14. **METODOLOGIJA ISPITIVANJA:** usmeni ispit 40%, predispitne aktivnosti (uključujući pisani rad) 60%

15. **LITERATURA:**

- Tomanović, S., prir. *Sociologija detinjstva*. Beograd: ZUNS (2004)
- Mayall, B. Comparing childhoods. in: Mayall, Berry: *Towards a sociology for childhood. Thinking from children's lives*. Buckingham and Philadelphia: Open University Press, pp. 20-26 and 112-158. (2002)
- UNICEF *Siromaštvo sa mnogo lica*. (2004)
- Žegarac, N. *Deca govore*. Beograd: Save the children (2007)

Objašnjenje kredita:
4 časa nedeljno = 2 ESPB
400 strana literature (približno) = 3 ESPB
Predispitne aktivnosti = 2 ESPB
Pisani rad 5000 reči = 3 ESPB

1. NAZIV KURSA: METODE I TEHNIKE ISTRAŽIVANJA DETINJSTVA I PRAVA DETETA

2. NASTAVNIK: doc. dr Petar Milin

3. NIVO KURSA: Drugi - Master

4. TIP KURSA: obavezni

5. SEMESTAR: prvi

6. BROJ KREDITA: 10 ESPB

7. USLOVI ZA POHAĐANJE: -

8. CILJEVI KURSA:

Upoznavanje studenata sa:

- različitim pristupima istraživanju detinjstva
- metodama i tehnikama istraživanja detinjstva u različitim disciplinama
- kvalitativnim participativnim istraživanjima detinjstva
- etičkim pitanjima u istraživanju detinjstva
- praktičnim pitanjima vezanim za istraživanje i promociju prava deteta

Obučavanje studenata da:

- kričitki analiziraju i procenjuju istraživanja detinjstva i njihove implicitne pretpostavke
- osmisle i izvode sopstvena istraživanja u oblasti detinjstva i prava deteta

9. ISHODI UČENJA:

Na kraju ovog kursa od studenata se očekuje da budu sposobni da:

- prepoznaju različite tačke gledišta dece i istraživača i razumeju njihove implikacije
- uključe decu kao partnere u planiranje, izvođenje i evaluaciju istraživanja
- donose odluke o odgovarajućim istraživačkim nacrtima za sopstvena istraživanja
- na odgovarajući način izveštavaju o nalazima svojih istraživanja

10. KRATKI OPIS PROGRAMA

- Pristupi istraživanju detinjstva u različitim disciplinama
- Osnovne metode i tehnike istraživanja detinjstva i prava deteta
- Kvalitativne participativne istraživačke metode
- Etička pitanja u istraživanju detinjstva

11. METODOLOGIJA RADA NA KURSU: predavanja, interaktivne sesije, panel diskusije

12. BROJ ČASOVA: 4 časa nedeljno

13. ZADACI STUDENATA: učešće i aktivan doprinos na predavanjima i u panel diskusijama, pisani rad do 5000 reči

14. METODOLOGIJA ISPITIVANJA: usmeni ispit 40%, predispitne aktivnosti (uključujući pisani rad) 60%

15. LITERATURA:

Alderson, P. (2000)	Children as Researchers. In: Christensen, P. & James, A. (eds). <i>Research with Children: Perspectives and Practice</i> . Falmer Press, London: pp. 241-257.
Alderson, P. & Morrow, V. (2004)	<i>Ethics, social research and consulting with children and young people</i> . Essex: Barnardos.
Boyden, J. and Ennew, J. (2003)	<i>Children in Focus: A Manual for Participatory Research with Children</i> . Stockholm: Save the Children Sweden.
Greene, S. & Hogan, E. (eds.) (2005)	<i>Researching Children's Experiences. Approaches and Methods</i> . London: Sage.
Greig, A., Taylor, J. & MacKay, T. (2007)	<i>Doing Research with Children</i> . London: Sage
O'Kane, C. (2001)	The Development of Participatory Techniques: Facilitating Children's Views about Decisions which Affect Them. In: Christensen, P. & James, A. (eds). <i>Research with Children: Perspectives and Practice</i> . Falmer Press, London: pp. 136-159

Objašnjenje kredita:

4 časa nedeljno = 2 ESPB

400 strana literature (približno) = 3 ESPB

Predispitne aktivnosti = 2 ESPB

Pisani rad 5000 reči = 3 ESPB

1. NAZIV KURSA: POSEBNA PRAVA DETETA

2. NASTAVNIK: prof. dr Olga Cvejić Jančić

3. NIVO KURSA: Drugi - Master

4. TIP KURSA: obavezni

5. SEMESTAR: prvi

6. BROJ KREDITA : 10 ESPB

7. USLOVI ZAPOHAĐANJE:

8. CILJEVI KURSA:

Upoznavanje studenata sa:

- svojstvima i sadržajem posebnih prava deteta
- pravima deteta u domaćem pravu i praksi Evropskog suda za prava čoveka
- načinima primene prava deteta na posebne situacije
- relevantnim domaćim zakonodavstvom i usklađenošću sa međunarodnim pravom

Obučavanje studenata da:

- upoređuju i analiziraju razne zakonske odredbe o pravima deteta
- razvijaju sposobnosti i veštine da analiziraju sudske odluke o pravima deteta
- razmatraju okolnosti i kriterijume relevantne za određivanje najboljeg interesa deteta kao principa prava deteta u oblastima kojima se bave

9. ISHODI UČENJA:

Na kraju ovog kursa od studenata se očekuje budu osposobljeni za:

- Primenu stečenih znanja o pravima deteta u svakodnevnom radu sa decom u različitim oblastima
- Rad na zaštiti prava deteta u različitim oblastima
- Rad na poslovima medijacije u porodičnim sporovima

10. KRATAK OPIS PROGRAMA:

- Klasifikacija posebnih prava deteta
- Zabrana diskriminacije
- Pravo na obrazovanje
- Pravo na zdravlje i zdravstvenu zaštitu
- Prava deteta u oblasti socijalne zaštite

11. METODOLOGIJA RADA NA KURSU: predavanja, interaktivne sesije, panel diskusije, posete relevantnim institucijama i organizacijama

12. FOND ČASOVA: 4 časa nedeljno

13. ZADACI STUDENATA: učešće i aktivan doprinos na predavanjima i u panel diskusijama, pisani rad do 5000 reči

14. METODOLOGIJA ISPITIVANJA: usmeni ispit 40%, predispitne aktivnosti (uključujući pisani rad) 60%

15. LITERATURA:

Bueren, G. (1995) *The International law on the Rights of the Child.* Dodrecht, Boston, London: Marinus Nijhof.

Vučković Šahović, N. (2000) *Prava deteta i međunarodno pravo.* Beograd: Centar za prava deteta, pp. 82-270.

- Cvejić Jančić, O. Family Law Relations Between Parents And Children. *The International Survey of FamilyLaw*. Bristol: Jordan Publishing Limited, pp. 257-270.
-
- Cvejić Jancić, O. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života u praksi Evropskog suda za prava čoveka - Vodič kroz odabranu sudsku praksu, *Arhiv za pravne i društvene nauke 1906-2006*, 3-4, pp. 1929-1962.
- Jasarević, S. (2007) Ravnopravnost polova u oblasti rada - neki bitni aspekti u dokumentima MOR, EU i Srbije. *Pravni život*, 12, pp. 779-792.
-
- Jasarević, S. (2004) Social Security Law - Serbia and Montenegro. *International Encyclopaedia of Laws*. The Hague/London/New York: Kluwer Law International
- Korać, N. (2005) Prava deteta i obrazovanje. *Pedagogija*, 1, pp. 19 – 28.
- Cucić, V. i dr (2000) *Prava deteta i zdravlje*. Centar za prava deteta, Beograd.

Objašnjenje kredita:

4 časa nedeljno = 2 ESPB

400 strana literature (približno) = 3 ESPB

Predispitne aktivnosti = 2 ESPB

Pisani rad 5000 reči = 3 ESPB

1. NAZIV KURSA: DETINJSTVO U MULTIKULTURNOM KONTEKSTU

2. NASTAVNIK: prof. dr Nada Korać i prof. dr Alpar Losoncz

3. NIVO KURSA: Master

4. TIP KURSA: obavezni

5. SEMESTAR: drugi

6. BROJ KREDITA: 10 ESPB

7. USLOVI ZA POHAĐANJE:-

8. CILJEVI KURSA:

Upoznavanje studenata sa:

- pojmovima multikulturalizma / interkulturalizma
- iskustvima multikulturalnosti u Evropi
- odlikama multikulturene sredine kao ambijenta za odrastanje
- aspektima relevantnim za ostvarivanje dečjih prava u multikulturnoj sredini
- osobenostima detinjstva u Vojvodini kao evropskoj multikulturnoj regiji

Obučavanje studenata da:

- razumeju društvenu i psihološku realnost dece u multikulturnoj sredini
- razviju sposobnosti i veštine za aktivni pristup rekonstrukciji ideje i prakse detinjstva u multikulturnoj sredini

9. ISHODI UČENJA:

Na kraju ovog kursa od studenata se očekuje da budu sposobni da:

- lociraju i analiziraju izazove i prednosti položaja i iskustva dece u multikulturnoj sredini

- identifikuju ključne aktere i pitanja od značaja za poštovanje i unapređenje prava deteta u multikulturalnoj sredini

10. KRATKI OPIS PROGRAMA

- Multikulturalizam i interkulturalizam
- Multikulturalnost u Evropi: istorijska perspektiva i današnja situacija
- Multikulturalni/interkulturalni identitet Vojvodine
- Detinjstvo u multikulturalnim sredinama: istorijska perspektiva i savremena iskustva
- Prava deteta u multikulturalnoj sredini: izazovi i prednosti
- Detinjstvo u Vojvodini: multikulturalnost i interkulturalnost

11. METODOLOGIJA RADA NA KURSU: predavanja, interaktivne sesije, panel diskusije, studijske posete relevantnim institucijama i organizacijama

12. BROJ ČASOVA: 4 časa nedeljno

13. ZADACI STUDENATA: učešće i aktivan doprinos na predavanjima i u panel diskusijama, pisani rad do 5000 reči

14. METODOLOGIJA ISPITIVANJA: usmeni ispit 40%, predispitne aktivnosti (uključujući pisani rad) 60%

15. LITERATURA:

Biro, A. M. , Kovač, P. (2002)	<i>Različitost na delu</i> , Novi Sad, Centar za multikulturalnost.
Dimitrijević, V. i sar. (1999)	<i>Kulturna prava</i> , Beogradski centar za ljudska prava: Beograd.
Mesić, M. (2006)	Nacionalne manjine i integracija Evrope. <i>Habitus</i> , 13, pp.40-72
Semprini, A. (1999)	<i>Multikulturalizam</i> . Beograd: CLIO.
Skuntnabb-Kangas, T. (2004)	The Status of Minority Languages in the Education Process. In <i>Filling the Frame</i> . Council of Europe pp.232-253.

Objašnjenje kredita:

4 časa nedeljno = 2 ESPB

400 strana literature (približno) = 3 ESPB

Predispitne aktivnosti = 2 ESPB

Pisani rad 5000 reči = 3 ESPB